

LA AURORA

Semanario Bilingüe.--Se publica los sábados

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN

En las Baleares... 1'00 peseta trimestre.
En las provincias... 1'50 » »
Extranjero... 2'00 » »

REDACCIÓN Y ADMINISTRACION

AMADOR N.º 22. MANACOR
Anuncios y comunicados á
precios convencionales

PUNTOS DE SUSCRIPCIÓN

En la Administración de este periódico.

Parla en Revenjoli. Escoltan y circü.

ARREFOLLS

No tenim altre remey que donarne uns quants a n-ets anticlericals de tots pelatjes, que sembla que 's proven a qui hu farà pitjor i a qui 'n dirá més de bestieses i bajanades.

I

¡VAJA QUIN-HOMO!

¡E-hu es ben especial En Canalejas! Un des millors oradors d' Espanya i un des caps més clars, En Mella, diputat carlista, se veu que s' es volgut desengavatjar sobre En Canalejas, i n' ha dites unes coses d' aquelles qu' aisen tetrera. Les ha escrites dalt es diari *L' Echo de París*, i es diaris espanyols les han copiades.

Ventassi un resum. Diu que l' hany 1896, quant les guerres colonials ja havien comensat, la salut de D. Antons XIII era tan dolenta, qu' una partida de metjes declararen qu' aviat estaria fet d' ell. En Cánoves e-hu va fer avinent a sa mare, la reyna D.ª Cristina, i aquesta se serví del Cardenal Cascajares, arquebisbe de Valladolid, per consultar a n-el Papa la cosa, i entre la Reyna i dit Cardenal i notables polítics i generals, varen compondre de casar el príncep D. Jaume de Borbon, fill de D. Carles, ab la Princesa d' Asturias D.ª Mercés de Borbón, germana de D. Aníols XIII; i es dos prínceps havien d' esser proclamats reys d' Espanya ab un cop d' Estat.

¿Sabeu qui era, diu En Mella, que duya tot axó i hi treballava ab un entusiasma tora mida? Idó D. Jusep Canalejas, l' actual President del consej de Ministres.

En Mella diu que hu sap de bona tinta, perque hi va intervenir, com-e confident del Cardenal Cascajares i de D. Carles. La cosa s' esborrossoná perque D. Carles, gens afectat de tals entretversos, se negá a rebre 'l personatge encarregat de proposarli tal projecte i perque dot des principals complicats se giraren. I diu En Mella qu' En Canalejas va esser feel i tot un homo fins que la cosa se desfé.

¿Que hi ha de ver en tot axó? Es molt mal de creure qu' En Mella s' ho haja tret des cap. E-hu ha dit bax de sa seua firma, posantse *diputat a Corts*. Per esser ver, es gros; i, per no esser ver, no s' explica qu' En Mella s' espósas tant.

Es marqués d' Aguilar de Campoo Majordom de la reyna D.ª Cristina ha declarat que no era vera una tal cosa, i també diuen que hu ha negat En Ca-

nalejas, afegint que dins ses Corts se veurán ab En Mella.

Sia lo que sia, mos sembla qu' axó li ha de donar més d' un disgust a n-En Canalejas.

S' ho té massa merescut per haver feta sa barbaridat de venir a encendre sa lluyta relligiosa dins Espanya ab sa seua desmaniyotada i toxarruda política anti-clerical.

II

¡BADAU UN POC, ESPANYOLS!

Persones qu' estan ben enterades de lo que hi ha devall es terrós, diuen que tot axó de sa política anti-clerical des Govern i es rebumboris des radicals de tots pelatjes contra l' Església dins Espanya, es una cosa moguda devall-devall per poderosíssimes societats franceses, qu' han fet i fan córrer diners a roys entre 's qui menetjan sa canalla revolucionária a fi de fer barayar ets espanyols, i qu' Espanya no tenga delit ni forsa per intervenir a n-el Marroc i apoderarse de sa part que li toca en es repartiment que n' han de fer ses nacions civilisades que hi tenen interessos. Sa questió es que France s' ho puga fer casi tot seu, axó es, sa part que li toca com-e senyora d' Alger, i sa que toca a Espanya, ab s' excusa de qu' Espanya no té forsa per apoderarse'n.

Aquest any passat ja anava a succeir lo metex ab lo de Melilla. Si 's Govern d' En Maura no para clot a n-es del Riff, i no 's ocupa lo que 's-e va ocupar, engrandint es dominis d' Espanya, s' hi seria tirada demunt France, i els ho hauria ocupat a n-es riffenys lo metex que 's ocuparem noitros.

Si; es francesos n' estaven ben segurs de porer dir: es riffenys son un perill pe' sa civilisació. ¿Espanya no 's-e captura? Ja 's-e capturaren noitros.

Per que Espanya no pogués capturarlos, corregué molt d' or francés entre 's caps pares revolucionaris espanyols; i aquests, ¡es grans espanyols! varen promoura aquells rebumboris anti-militars, aquella campanya contra sa guerra de Melilla, i va esclatar sa setmana trágica a Barcelona, Manresa, Granollers, Sabadell i altres punts.

Ab axó confiaven es revolucionaris espanyols fer impossible a l' Espanya es sostenir sa guerra de Melilla a fi de que France pogués fer de les seues devers ses comarques del Gurugú i Nador.

¡O es patriotisme des radicals espanyols! ¡O quins defersors d' Espanya

son es republicans, socialistes i demés revolucionaris!

Es venuts a France, es traydors a la Pátria espanyola son pròpiament es caporals, es caps-pares. Es *pexi-minuti* sa guarda des beneyts seguexen com-e xotets de cordeta, i les duen a qualsevol banda dolenta, a qualsevol desbarat. Ells xuclen i escupen, i es caps pares fumen es bon tabac.

Sí, que hu tenguen en conte tots es bons espanyols. No es hora de barayarnos, com es ca i es gat, uns ab altres, sino de fer tots un cor contra s' inimic comú. El Marroc está destinat a desapareixer; France s' ho vol fer tot seu. Com noitros som es qui hi tenim més dret com e veynats, per assegurar sa nostra independència; i si noitros no ocupam aquexes costes d' Africa, les ocupará un' altra nació, France, i amassará llavó s' independència d' Espanya;—si Espanya ha de conservar sa seua dignidat i sa seua independència, ha d' ocupar, en esser s' hora, aquelles costes.

I qualsevol que 's declari inimic d' aquexa intervenció armada d' Espanya a n-el Marroc, se diga aquest tal Azcárate o lo que 's diga, sa diga socialista o republicá o radical, tapauli es cap: es un inimic d' Espanya, es un traydor a l' Espanya, es un mal espanyol; o es un polissó venut a n-es contraris d' Espanya, o es un toxarrut i barbatxo que, sense temerse'n, fa sa causa d' ets inimics d' Espanya.

¡No badeu, espanyols; que 's contraris d' Espanya no baden!

No 'n tenen gens de badera es grans polissons.

III

MÉS DE LO DE MELLA-CANALEJAS

Es diaris duen que a n-el Vaticá han declarat que Lleó XIII no intervingué en lo de casar D. Jaume de Borbon ab la germana de D. Aníols XIII, D.ª Mercé.—En Mella només va dir que la Reyna D.ª Cristina consultá Lleó XIII quant li feren veure que 's seu fíy D. Aníols no oferia esperansas de viure gayre. Per lo metex, d' aquesta banda queda en peu la tesse d' En Mella.

Han duyt també 's diaris que 's batle de Madrit, En Francos Rodriguez, gran amic d' En Canalejas, ha dit que hi va haver cosa de lo que diu En Mella sobre casar aquells dos prínceps, i que En Canalejas n' estava enterat, pero que no hi intervenia en primera fila. Després ha corregut sa veu de qu' En Francos Rodriguez no havia dit res d' axó.

Sembla que en altes regions ha feta impressió l' article d' En Mella sobre tal caberboni, i qu' es estat un mal cop p' En Canalejas.

Es clar que a D. Aníols XIII no li

han d' esser gens bons doblers que 's seu primer Ministre fés anys entera lo que conta En Mella, donantne fites tan clares.

Sobre tot, ja hu veurem En Jela; aont se jaura.

IV.

EN FERRER Á BRUSELES

No fa gayre posaren a una plassa es lliberals i socialistes d' aquexa ciutat de Bélgica una lapida en honor d' En Ferrer, aquell gran malfactor, causa de totes ses causes de sa *setmana vergonyosa* de Barcelona, Manresa, Sabadell, Granollers, Mataró, Calonge i altres viles.

Axó dona es llivell moral des qui han posada aquexa lápida.

Honar com un héroe i un martir de sa llibertat de conciência, un criminal, un assassí, un incendiari, un malfactor com En Ferrer, un inimic tan gros de sa llibertat de conciência d' ets altres, qu' escitava a matar es qui no pensaven com ell, que tot es seu ideal era cremar i destruir esglésies i convents i tot lo que no era de la seua; honrar i glorificar un criminal i malfactor d' aquesta casta,—no reparam gens a dirho tot dret, perque es la pura veritat, es propi només de polissons criminals i gent de forca.

¿Que a Bruseles han fet tot axó? Idó es qui hu feren, es qui la posaren a n-aquella lápida en honor d' En Ferrer, son sens dupte un grapat de masons, tan penjadors, tan fusellables com En Ferrer; i es qui hu han aplaudit, o son uns inimics d' Espanya, disposts a donar per ben feta qualsevol barbaridat contra l' Espanya, o son uns ignorants barbatxos qu' aplaudexen sense sebre per que; uns escolans d' amén, uns xotets de cordeta que sa Masoneria les du allá ont vol, fins i tot a s' escorxadó, quant a ella li convé.

¿Com s' explica que 's polissons de Bruseles tenguen interés encara ab En Ferrer?

Ah! es que sa Masoneria, es bras dret i s' esquerre del Dimoni, aprofita axó d' En Ferrer per fer sa seua contra Espanya. ¿Espanya se demostra católica? ¿No pot fer ella encara dins Espanya tot lo que vol? Idó ¡llenya a l' Espanya! ¡A deshonrar l' Espanya! ¡a aforar l' Espanya!

I es nostros radicals ¡escolans d' amén i xotets de cordeta de sa Masoneria! ¿Que les importa a ells d' Espanya, devant s' interés de sa Masoneria? Primer es per ells sa Masoneria que l' Espanya.

Se diuen espanyols, i pretenen esserho més que negú; pero si sa Masoneria les mana clavar un punyal dins es cor de l' Espanya, ¡vaja si le hi clavarán! No seria sa primera, ni sa segona

ni sa tercera vegada que le hi han clavats. Le hi han clavats sempre qu' ha convengut a sa Masoneria.

V

EN PAUET IGLESIAS.

Conversant a París ab un periodista ha amenassat separar-se des republicans, si aquests no duen prest sa República.

Idó ja 's pot separar en voler, per que lo que 's diu es republicans, per dur sa república, primer ses galines haurán de treure dents.

I ses galines no van a má de treure 'n per ara.

¡Pobre Pauet! ab bons t' ets aplegat. De quina manera t' han tos a tu i a tots es socialistes es gats-vayres republicans.

VI

PATRIOTISME SOCIALISTA.

Corre p' es diaris sa notícia de que a n-es vaguistes de Bilbao un francés de Biarritz los ha enviats cinc mil francs i les enviará altra tant cada semana per que sostenguin sa vaga.

Sa prosperitat i crexensa de Bilbao, com sa de Barcelona, fr. mal d' uys a certes entitats estrangeres; per axó hi ha, fa temps, qui envia diners de fora d' Espanya per fer mala a n-aquexes dues grans ciutats espanyoles.

¿Qui hu dupta que sa vaga actual fa un mal gros a Bilbao?

I es socialistes que la sostenen, son ets instruments d' aqueys estrangers que volen esfondrar Bilbao: en reben cinc mil francs cada setmana.

¡O es patriotisme des socialistes!

VII

UN GRANDIOS OREYAM

QUE GUAYTA.

Duen es diaris que 's massons de Portugal han enviada un' enhorabona molt calenta a n-En Canalejas pe' sa política anti-clerical que deszlega dins Espanya.

Com D. Anfós XIII se 'n anava a Inglaterra, no fa gayre, es masons d' una ciutat francesa s' hi volien presentar a felicitarlo pe' sa metexa política anti-clerical.

En Canalejas ha rebuda s' enhorabona tot xaravetlo.

D. Anfós XIII va far a sebre a n-es masons que no 'ls-e rebria.

Lo raro sería que sa Masoneria no se 'n alegrás de tal política anti-clerical.

D. Anfós XIII, que no té res de beneyt, hem de suposar que ja hu deu veure aont mos pot dur una política que merex ses felicitacions de sa Masonaria.

Sa Masonaria ab totes aquexes felicitacions lo que fa es mostrar s' oreyam seu, que no hi ha cap gorá que 'l tenga tan afavorit.

VIII

EL VUYTÉ: NO MENTIRÁS.

En Pauet Iglesias no s' hi retgex per aquex manament de la lley de Deu. A Barcelona doná una conferéncia a n-es socialistes, dia 14 del corrent, i va tenir sa poca alaxa de dir que 's patrons, axó es, es qui donen feyna a n-ets obrers, abusen de sa forsa de l' Església per tenir subjectes i esclaus es trabayadors.

¡De Pauet de l' orde! ¡Mentider més que mentider! ¿Quant ni aont l' Església

s' es prestada a una tal cosa? ¿Qui may a n-el mon ha demostrada més amor i sollicitud maternal p' ets obrers i trabayadors que l' Església? ¿Qui ha mirat may tant p' ets obrers, p' es bé d' ets obrers, com l' Església? ¿Qui més que l' Església va ensenyar a n-el mon que 's pobres eren tan homos com es rics, que devant Deu eren tots iguals, que s' esclau era tant com es senyor? ¿Qui com l' Església ha sostenguda sa causa des pobres i des desvalguts contra 's despotes i poderosos mal-entanyats? ¿Qui com l' Església ha condannat i maleit que negú oprimis, vexás ni esclavisás es germá proisme?

¡Ah Pauet, Pauet! ¡ja t' hi sortirán cares qualque dia aquexes calúmnies que poses a l' Església Santa!

IX

NO TENEN MAL GUST

Aquest Pauet Iglesias es de ses reyfadures de Judas. A n-es sermonot que va fer a Barcelona dia 14 del corrent, va dir que a lo que van es socialistes, es a que ets obrers, que son es qui hu produexen tot, venga dia que gandesquen de tot, que s' ho quedin tot per ells, i res p' ets amos, res p' es qui les donen sa feyna. De manera que 's propietaris i es capitalistes les han de dexar sa terra o les han de tenir ben aposentats dins ses fábriques i pagarlos un bon jornal, i llavó tot lo que cúiguen de sa terra, i tota sa feyna que fassin, ha d' esser tot per ells, i res p' es propietaris ni p' ets amos de ses fábriques. A n-aquests, ¡que 'l dimoni los se 'n duga o que los pegui un llamp!

¡I a n-axó hu diuen justícia es socialistes! ¡Axó es s' igualdat i sa germandat! Sa llibertat que volen posar a n-el mon es socialistes!

¡Quins polissardos! ¡quins estornells! ¿Que ets obrers son es qui hu produexen tot? Idó que no tenguin terra ni fábrika ni tay aont trabayar, ¡veyam que produirán ells!

¡Ah Pauet, Pauet! ¡Mos hi ets sortit un mentider, un embuista i un enganabeneys de primera!

X

¡HALA A DIR MENTIDES!

El Obrero Balear, dia 10 del corrent, posá que, mentres l' any 1909 emigraren d' Espanya per fam, més de deu mil espanyols, vengueren a establir'shi CENT MIL FRARES I MONJES. No diu d' ont varen venir ni ont se troben. ¿Qui los ha vists? ¿Aont paren? Ah! Es que només son dins es carabassot des socialista qu' ha escrita aquexa atrocitat.—Se veu, germá, que les comprau on gros a ses mentides i que les vos donen baratet. Vos hi mirariu més a dirne si les vos feyen pagar an que nomes fos a céntim de pesseta cada una. ¡Ab ferratje de mentides verinoses manteniú es beneyts que vos seguexen! ¡Malanats!

XI

BESTIESES CONTRA LA BIBLIA

Seguex dientne es paperot socialista sensa to ni só.

Dia 10 d' aquest més posa que 's qui escrigueren la Bíblia, inspirats per l' Esperit Sant, son uns «escriptoretjos» uns «grans mentiders» per que diuen que Noé plantá la vinya. Segons es paperot socialista no 's pot admetre que la plantás «si no saben d' ont sortí» tal «vegetal».—Si no hu sabeu, germá, no es més que pe' sa vostra ignoráncia.

Aquest «vegetal», es cep el criá Deu com criá ses altres plantes; i, per lo que diu la Sagrada Escriptura, se veu que fins a Noé ets homos no 's cuydaven de conrar es ceps, sino de cuirlos es reyms i menjarlos-se. Noé va fer més: es ceps que nexien i se feyen tot sols, ell los sembrá i cuydá, i des reyms va fer vi; i, beventne massa, no conexent sa virtut de tal suc, s' engatá.—Aont es per lo tant, es desbarat ni ses mentides que 's paperot socialista atribuex a la Sagrada Escriptura en lo que diu de que Noé plantá la vinya?

¡Quant es bon ver que no hi ha res més atreuit que s' ignoráncia! ¡*El Obrero Balear* tractar d' «escriptoretjos» i de «grans mentiders» es qui escrigueren la Sagrada Bíblia! Aquells homos sants de Deu, inspirats per l' Esperit Sant, que Deu metex les movia sa má com escrivien i les dictava ses paraules qu' havien de posar, ¡p' es paperot socialista son uns «escriptoretjos», uns «grans mentiders»! ¡O Deu del cell! perdonaulo que no sap que 's diu ni que 's pesca!

Es metex paperot torna dissapte passat a tirar coses a la Sagrada Escriptura, tractantla de *beneyta* i suposant que 's contradiu per que, després de dir (dins es capitol X del Génesis) que «ses illes de ses gents» se repartiren entre ses nissagues de Noé «segons ses seues llengos i families», posa (dins es capitol XI) que «demunt la terra només e-hi havia una llengo», i que, per que 'ts homos no fessen sa torre de Babel, Deu devallá i les va confondre sa llengo, i no s' entengueren pus, i se varen haver de des-separar.—¿Aont e-hi ha aquí sa contradicció ni sa *beneytura*? Lo que diu la Bíblia a n-es capitol X de que 's repartiren es fiys, axó es, ses vissagues de Noé, ses illes de ses gents es a dir, la terra, se referex, naturalment a quant se separaren de resultes d' haverlos Deu confusa sa llengo que parlaven per que no fessen sa gran torre de Babel qu' havien comensada. Es axó que diu l' Escriptura: que 's fills de Noé estaven a sa terra de Sennaar; les vé s' idea de fer sa torre; Deu les confón sa llengo; no s' hi entenen; i s' escampen per tota la terra (capitol XI), repartintse ses illes i es continents «segons ses seues llengos i families» (capitol X). ¿Aont e-hi ha aquí cap contradicció ni *beneytura*, Sr. *Obrer Balear*. Es *beneyt* i dexat de la má de Deu sou vos que vos aficau a parlar de lo que no enteneu. ¡Blasfemau lo que ignoreu! Axó es lo que feys, ¡o pobre errat de contes!

¡Vos sí que hu sou un «escriptoretjo» de dobler u, s' entén, d' un dobler de mac.

Ara com-e *mentider* en voleu ab qui alena.

XII

GARGAYS

En tira un ruxat contra 's frares es paperot socialista, suposant que 's frares no traballen ni fan res més que atiparse de bons trossos i gratarse sa panxa. Vertaderament fa rábia veure sa frescura ab que 's paperots revolucionaris menten i calumnien ses Ordes Religioses i escampen verí contra elles per posarles mal vistes devant es poble, per ferles odioses. Se necessita tenirne poca d' atlatxa per atrevirse a dir que 's frares no fan més que menjar i viure a la regalada, quant sap tothom

que traballen a les totes en es seu ram, confessant, predicant, sacrificanse p' el germá proisme i per promoure per tot arreu sa glória de Deu.

XIII

CONTRA 'S CIRCOLS D' OBRERS CATÓLICS

Es paperot socialista de Ciutat tira ses mil llástimes contra aquets *Círcols*, i diu a n-ets obrers que 'n fúgiguen com de la creu el dimoni. Es que no li convé gens gens a n-es paperot socialista que 'ts obrers s' acostin a cap *círcol* católic per que no hi aprenguin ses bones ensenyances de Deu. P' ets socialistes sa questió es qu' ets obrers siguen uns ignorants de set soles en religió i que no s' acostin per res may a l' Església, Mestra i Columna de la Veritat, a fi de que les puguen emblanquinar, pero ben emblanquinats, i enganarlos com uns xinos, i ferlos veure es blanc negre, i pintarlos St. Cristófol nan, allá ont tothom sap qu' era gigant. Per axó es paperot socialista tira llamps i pestes i no se treu paraula bona contra 's *Círcols d' Obrers Católics*. Cadascú sap quin pa l' assacia.

XIV

¡EY, SENYORET!

El Ideal se quexa de que li diguem *paperot*. Es es nom que 's merex un periódic que defensa i tracta de glorificar uns crims i uns atentats tan horribles com es que 's cometeren a Barcelona durant sa *setmana vergonyosa*, axó es, robos, incendis, assassinats, profanació de cadáveres. No es més qu' un *paperot* tot periódic que, com *El Ideal* demostra a cada passa estar posseit d' un odi verinós i d' una rábia feresta contra la santa Església. ¿Ho sap ara *El Ideal* per que li deym *paperot*?

El Ideal mos acusa de que no guardam ab ell ses retgles d' *urbanidad*.

Esperam.... d' asseguts que mos diga quina d' aquexes retgles hem rompudes envers d' ell.

Se quexa també per que fax des nostros articles no hi va 's nostro nom. Si no hi va derrera, e-hi va devant de tot. Sempre feym a sebre qu' es En Revenjoli que parla; i En Revenjoli a Manacor tothom sap qui 'es, i a Ciutat i demés pobles de Mallorca qualsevol pot aclariró ben aviat. De manera que si 's redactors de *El Ideal* volen sebre qui es En Revenjoli, no haurán de córrer gayre per trobar sa persona de carn i os qu' escriu axó, que les sostendrá ue paraula tot quant les diu per escrit. I ¿que s' han figurat es redactors de *El Ideal*? ¿Tal volta firmen ells ab so seu nom tot lo que escriuen? Es metex que mos censura que no firmem, ¿ha firmat ell? No.

En lo que mos han fetes moltes de riayes, es en so dirnos que s' article d' En Champsaur que noltros dia 27 d' agost li posárem en solfa, per que no 's merexia altra cosa, sortí demunt *El Mundo* de Madrid «sense que negú s' atrevis a criticarlo». Idó un tros de pagés com En Revenjoli s' hi es atreuit, i defiam el Sr. Champsaur a que mos torn ses pilotes a n-es joc. Sens dupte s' ho trobará a manco. Pe' sa nostra part li prometen seguir posant en solfa tots es desbarats que vaja publicant demunt paperots mallorquins.—Pero mirau que té grácia es retreuremos si a Madrid negú li criticá tal article. ¿I que s' ha figurat *El Ideal* que noltros

som escolans d' amén de sa gent de Madrid? N' estam ben lluny de prendre retgles ni búxoles des diaris de la Cort. Pensam ab so nostro cap, i no 'l tenim llogat a negú, com-e bons reaccionaris. Val ben poc, pero ben poc, per noltros s' opinió de sa gent de Madrid.

Finalment mos surt *El Ideal* dient que 's retgidor de Ciutat que proposá que s' Ajuntamen fés cantar una Salve perque En Canalejas havia aturada sense escampament de sanc sa manifestació des catòlics vascongats, no era republicá, sino lliberal, i d' axó mos ne fa un càrrec gros. Axó ja es aferrarse a s' emblanquinat. ¿Era un lliberal que proposá aquella barbaridat? Idó vaja per tal lliberal tot lo que diguérem llavó des qui havia proposada tal profanació de ses coses santes. ¿Que no era cap republicá, sino un lliberal? Pero ¿e-hi estaven conformes o no es republicans? ¿Haurien votada o no tal proposta es republicans, si arriba a passarse a votació? ¿No hu defensá llavó i no hu defensa encara *El Ideal* a n-axó de cantar tal Salve? Idó ¿que se 'n vé a reprémer si era un lliberal i no un republicá? Es tan poca sa diferéncia que separa molts de lliberals des republicans, que no es gens estrany qu' un les confonga.

XV

LO DE S' AJUNTAMENT

DE ST. LLORENS

A St. Llorens des Cardessar e-hi ha un subjecte, retgidor per més senyes, un tal Benet Gomila, alies *Nespla*, que sembla qu' está encés d' un zel flametjant pe' sa veritat, quant creu que pot agafar ab una mentida cap contrari seu; ara si ets seus amics en diuen de mentides a roys, no li lleva gens des dormir, i sa darrera pussa que li pica, en tal cas, es sortir en defensa de sa veritat.

Vetassí perque deym axó:

Dia 23 de juliol in-*Justicia* digué que «s' Ajuntament» de St. Llorens havia «acordat telegrafiar a n-es President des consej de Ministres, escitantlo a continuar enérgicament sa campanya anti-clerical». Noltros dia 3 del corrent diguérem que «alguns amics nostros llorensins mos diuen que no es ver que s' Ajuntament» «se adherís a sa política anti-clerical d' En Canalejas»; «i si no, que diga En Jimenez Moya a n-e quina sessió s' Ajuntament tractá ni resolgué una tal cosa»

Es retgidor Gomila, republicá acorat, lliix axó, i posa má a plomá, i jhala una carteta a *La Aurora!* sostenint que dia 16 de juliol s' Ajuntament de St. Llorens «acordá felicitar En Canalejas», i que tenia a sa nostra disposició cópia autéutica de s' acort. I no li bastá axó a n-En Gomila; per si aqueixa canonada no mos aplegava de ple en ple, mos ne despara un' altra desde ses columnes de in-*Justicia* dient ab altres termes lo metex, que s' Ajuntament acordá dia 16 de juliol felicitar En Canalejas». Pero encara no estava segur En Gomila de haverlo fet bõcins a n-En Revenjoli; i, per assegurar-se més, mos etziba un' altra canonada desde ses columnes de *El Obrero Balear*, fentli reproduir sa carta que mos enviá a noltros. A n-es paréixer, ja li havia de bastar tot axó a n-En Gomila per assacir es seu amor, es seu zel pe' sa veritat.

Idó vos equivocau si hu creys axi.

En Gomila encara no estava segur de haver fet bones aquest meleit Revenjoli; i, per lo que pogués esser, mos entafarrá un' altra canonada desde ses columnes de *El Ideal*, i aquí l' homo s' escedi a sí metetex; copiá s' acort de s' Ajuntament ditxós de dia 16 de juliol, que diu axí:

«A propuesta del Señor Gomila se acordó felicitar al Exmo. Sr. Presidente del Consejo de ministros por la energia con que desarrolla su programa mandándole al efecto atento telegrama».

A-les-hores En Gomila degué quedar descansat i ben segur d' haver fet miques En Revenjoli.

—Pero, Sr. Gomila! ¿Que es lo que digué En Revenjoli? Qu' uns amics seus llorensins deyen que no era ver que s' Ajuntament de St. Llorens se fos adherit a sa política anti-clerical d' En Canalejas. ¿Diu res d' axó s' acort que vos copiau i publicau? ¿A ont diu aquex acort que s' Ajuntament s' adherix a tal política anti-clerical d' En Canalejas? Ni 'n resa. Ara bé, ¿aont está sa mentida d' En Revenjoli?—¿Que s' Ajuntament «acordá felicitar l' Esm. Sr. President des Consej de ministros pe' s' energia ab que desarrolla 's seu programa»? ¿Quin programa? ¿Es programa de contribuciones i demás rams d' Hisenda? ¿es programa d' orde públic i de reformes socials, obreres? ¿es programa de lo que 's va a fer a Melilla i a Ceuta? Tots aqueys estrems i altres més abraça 's programa d' En Canalejas. ¿Per quin acordá s' Ajuntament de St. Llorens felicitarlo? No hu diu s' acort que vos copiau, figuravos feren una coca d' En Revenjoli. De manera que només heu provat que s' Ajuntament dia 16 de juliol acordá felicitar En Canalejas pe' s' energia ab que desarrolla 's seu programa, sense dir si es es programa anti-clerical ni cap altra classe de programa. ¿Qui s' atrevirá a dir qu' En Canalejas no té més programa de Govern que 's anti-clerical? N' ha de tenir, en té d' altres de programes; n' ha de tenir, en té pe' ses altres questions, p' ets altres rams de Govern. Per lo metex, per felicitar En Canalejas pe, sa seau política anti-clerical, no basta dir que 'l feliciten p' es seu programa, E-hi havia qu' espresar que sa felicitació era pe' sa política anti-clerical. No haventho fet axi s' Ajuntament, no 's pot sostenir que ab aquell acort copiat de dia 16 de juliol s' Ajuntament s' adherís a sa política anti-clerical d' En Canalejas.

De manera, Sr. Gomila, que ab aqueyx quatre canonades que heu tirades a n-En Revenjoli, no heu fet blanc; es tir vos es sortit pe' sa culassa. Lo que va dir En Revenjoli, subsistex tan fort com si vos no haguésseu desparat. En Revenjoli fins assi no té res que rectificar ni retirar de lo qu' ha escrit.

De manera, Sr. Gomila, que me váreu voler entafarrar quatre *nesples*; i no resultaren *nesples*, sino quatre *esvortons*, que ni es porcastells afamegats les voldrien.

¡Ja hu val ab aquest Sr. Gomila! ¡Tan de zel i tants de mal-de-caps per desfer lo qu' ell pretén qu' es una mentida, i no hu es, d' En Revenjoli; mentres que s' engoleix com-e murtons de floc s' enfilay de mentides que cada dissapte los enfloca in-*Justicia*, sense murretjarles gens! ¡Tant de zel pe' sa ve-

ritat d' una banda, i tan poc pe' s' altra! ¡Misteris des republicanisme!

XVI

OBSERVACIÓ FINAL

Es paperots *El Obrero Balear*, *El Ideal* i sobre tot in-*Justicia* no mos contesten per demostrar que mos desprecien i que no fan gens de cas de noltros; pero tot d' una que 's creuen veure gens d' aferray per pegarnos una grapada, ja 's tiren demunt noltros, com e-hu heu han demostrat ara ab axó de St. Llorens.

De manera que, si no mos contesten, pobrets, es perque no gosen, no 's donen ab coratje. No contesten per no esserhi demés, per por de ses costelles. No van de peres, per no haver de rebre

S' es vist ben clar ab aquesta feta de St. Llorens.

¿No predicaven que hi havia que despreciar mos? que no havien de fer gens de cas de tot lo que diguésem?

¿Ido per que publiquen tots ets *esvortons* de *nespla* que les ha enviats el Sr. Gomila de St. Llorens?

¡En Jimenez Moya que posa que li repucna *embrutar* ses planes des seu paperot ab certs noms, axó es, ab 'o nom d' En Revenjoli! Qu' estiga tranquil. Ja no les pot embrutar més de lo que hi están ab sos roys de mentides i de barbaridats i d' atrocitats ab que no s' atura ell de soyarles a ses planes des seu paperot.

¡Quins escrúpols de Fra Gargay!

Socialisme i República

Demanavem, dissapte passat, perqué es socialistes, qui fins are havien odiat es republicans, s' eren are units a n' aquests; i justament ha vengut a contestarnos es mateix Pau Iglesias, a un aplec celebrat a Gracia de Barcelona.

Voltros creureu qu' en Pau Iglesias ha dit qu' espera que se República vendrá a donar satisfacció complida a ses reivindicacions de se classe treballadora; idó nó, es motiu de s' unió des socialistes ab 'os republicans es, segons en Pau Iglesias, perque si vé sa República tot anirá a norri, es treballadors se veuran més abandonats que may, i així acabarán de desesperarse, perdán tota sa fe ab tota clase de regims *burguesos*, i se tirarán de cap dins es partit socialista.

A mi no me ve gens de nou aquesta teoria d' en Pau Iglesias, es una teoria ben socialista.

Es socialisme sap molt bé que no viu més que d' es malestar des treballadors i que es dia que s' iniciás una reforma social conforme a se justicia i a se caritat cristiana, es treballadors se reconciliarien ab sa societat, i deixarien se seua actual daleria socialista, que sols pot servir per aturar es progrés cristiá, únic qui pot un dia refondre se societat dins motlos de justicia i d' amor.

Es socialisme, are per are, sols cerque enconá més i més s' odi de clases, i res l' encona tant com es malestar de se classe treballadora; per aixó, a Espanya, a cap partit professa un odi tant ferest com a n-es partit conservador, iniciador i continuador de sa llogació de protecció obrera.

En Pau Iglesias ha dit ben clar que

es treballadors no tenen qu' esperá d' ell, iniciatives de reforma social ni de millorament del mon des treball, se seua tasca, digué, se reduir a fer imposible es regim actual, o sia a ajudar a que tot vaja malament. I hey ha que confesar que es ben logic ab se seua doctrina de lluita de clases ab sentit socialistes. Tot millorament des treballadors, los dona satisfacció, i aquesta los retreu de sa lluita de clases, o sia des socialisme.

Ja heu sabeu idó, obrers; s' objecte des socialistes es que se vostra situació pitjori de cada dia, aumentar se vostre rabi i desesperació per medi de se fam i de s' injusticia, i així durvos a destruir sa patria.... llevó vendrán ells, vos jonyirán, a tots baix des jou de s' Estat socialista, propietari unic de totes ses coses, de ses terres, de ses fábriques, des tallers, de ses cases, de ses persones.

Vet' aquí ahont vos vol dur es socialisme; en Pau Iglesias heu ha dit ben clar; lo que importa es du se República, i que tot vaja més malament, i que es treballadors desesperats surtin com a cans rabiosos a destruirho tot. Es socialisme no veu medi de gonyar sino es espenyantho tot antes.

Desgraciadament n' hi ha d' altres que tambe esperen que tot estigue espenyat per compondrerho tot... però no 'n parlem d' aquets, esperem que Deu los obrirá es ulls, en virtut de se seua bona fe, i mediant articles d' en Revenjoli, com es de dissapte passat.

PETITIVO

SECCIÓN LOCAL

A la avanzada edad de 72 años, tras larga y penosa enfermedad sufrida con cristiana resignación y recibidos con singular piedad los Sacramentos, pasó á mejor vida el sábado último á las tres de la tarde la distinguida y virtuosa señora D.ª Isabel Bonet viuda del antiguo Secretario de este Ayuntamiento D. Pedro Aulet.

Su carácter bondadoso, y sus virtudes principalmente la caridad granjeáronle el afecto de todos, maxime de los pobres. Desempeñaba en la actualidad el cargo de Presidenta de las «Conferencias de S. Vicente de Paul» de todos conocida por sus benéficos frutos.

La veneranda imagen del Santo Cristo verá brillar, luégo que sea trasladada á su nueva capilla, dos ricas y artísticas lámparas de plata, magnífico regalo de la difunta.

Además deja un legado de bastante consideración para el culto que en la iglesia parroquial recibe el Patriarca S. José.

El cielo la habrá ya seguramente recompensado sus muchas virtudes y su cristiana munificencia.

Un mes justo cumpliase aquel dia que había fallecido la apreciable señora D.ª Jerónima Bonet, esposa de nuestro amigo D. Juan Riera de Conias, y hermana de la que acaba de morir.

Reciba toda su familia la expresion de nuestro más sentido pésame.

* *

El número premiado en el sorteo de la *mula*, organizado por la casa de Beneficencia fué el 5528.

Goverbos

Una senyoreta, que tenia pretensions de sabrer molt, se queixava a una reunió de lo torpe qu' es sa gent de servici.

Sa criada de la casa, casualment sa trobava present, y quant va venre es poc favor que les feya aquella senyoreta, tot picada d' es joc, li va dir:

—Si m' ho permet li faré una pregunta y, voste que sap molt, me treurá de un dupta que fa estona tenc.

—Digues lo que vulgues.

—Ido, ¿qu' es lo primé que fa una persona quant se posa a n' es sol?

—A ne axó es mes beneyt ho sap.

—Será veritat, pero com jo pertenesca a sa clase de servici y voste á dit que.....

—Lo primé que fa una persona quant se posa a n' es sol es fer sombre.

—¡Mirau si som beneyt! Jo me creya que lo primer que feya era sortir de sa sombra.

Tots varen esclafir de riure y sa senyoreta va quedar tota empagada y no va obrir bec de tota sa vetlada.

**

Una casada que á forsa de donarli disgusts havia arribat es seu homo á ses tres pedretes, quant el va veure qu' estava per amorir li deya en tó llastimós:

—¡No te muires espos meu, qui si te mors tornaré local!

—¡Tu tornar local no pot esser de cap manera.

—¿Per que?

—Perque semptra he sentit ha dir que se llet no pot tornar blanca.

**

Un jovenot curt de tey ferm se va presentá a n' es metje y i va dir:

—¡Metje, es tic de lo mes apurat!

—¿Que tens? ¿De que te quezes?

—¡No puc dormi de cap manera!

—¿Que tens mals-de-cap?

—Ni se que son.

—Pren una purga y torna de qui un parey de dies y vorem com va la cosa.

Passats aquests dies si presentá altra volta.

—Metje, estam a ses metexes.

—¿Encara no pots dormi?

—No.

—Bóllirás cabeses de cascay y te beurrás es suc, y si no te va be ja tornerás.

Passats alguns dies s' hi torna presentat.

—Metje, tot quant he fet ha estat rentá es cap a s' ase y perde es llexiu ¡No puc dormi y foris!

—Diguen, ido, ¿qu' es lo que te fa mal?

—No res, senyor.

—¿Estás desmenjat?

—Me menjaria un ham per sa punta.

—¿Que festetjes?

—No he tenguda aquesta tara may.

—Si no tens mal-de-cap, si no tens res que te fassa mal, si tens gana y no tens res que te preocup, digues de una vegada ¿com es que no pots dormi?

—Perque tenc un esbart de moscartis que no se aturen de ferme musica y esvergarme de tant en tant qualque picada.

**

En Xiscos estava de lo mes enfadat, perque havia rebuda una carta de un senyó, de qui havia rebuts molts de favors, demanantli li fes el favor de dexarli mil duros, perque les nesecitava sens falta.

L' homo estava entre espasa y paret; perque li sabia molt de greu disgustar es senyó y per altra part no volia de cap manera allargá es coll á dexar sa cantidad, per que considerava que si la enviava á ne 's senyó feria es viatge d' es fum.

Apurat com estava va consultá es cas á un amic, y, com mes sap un missé y un ase que un missé tot sol, se amic aviat lo va treure de apuros diguentli:

—Ja estás apurat perque vols. Escriptus á n' es senyó diguentli, que no has rebuda carta y axi te desferres sa patjallida.

—¡Y jo que no hi havia pensat! ¡Mirau si ho som beneyt!

L' homo tot d' una agafa sa pioma y escriu:

«Molt senyor meu: Tenc un disgust de l' anima de no haver rebuda sa carta de voste, per haver tenguda sa satisfacció de demostrarli, que sé correspondre a tants de favors com voste me ha fets, enviandli es mil duros; pero es carté de aquest poble es un homo, que quant mou un peu se altre ja ha posat rels, y es

ben segú que sa carta de voste a la hora de ara fa sa fumada.

Voste ja ho sap que te amb mi un amic dispost á seruirlo en tot y per tot etc. etc.»

—¿No te parex que axí heure sortit de 's compromis quedant be?

—Si, homo.

—¡Valguem es teu sabrer!

—Per qualque cosa he estudiant deu anys.

Se desea

Alquilar un molino de viento en buenas condiciones.

En esta imprenta informarán.

Cuevas dels Hams

Iluminado eléctrico—2 carruajes gratis, llegada de tranes

MANACOR—Mallorca

Precio de entrada

Una ó dos personas, 5 pesetas.

Por cada persona que se añada, 2'50 pesetas.

Por niños menores de 10 años, que no sean de pecho se abonará, 1'25 pesetas por cada uno.

HAY PARA VENDER

varios toneles de roble de cabida de 200 ó 210 cuartines cada uno.

Informarán Plaza del Convento, -2 Manacor.

No más calenturas!

¡Nada se cobra si no se cura!

A los pocos días de usar las PÍLDORAS FEBRÍFUGAS BOSCH desaparecen por completo las fiebres intermitentes, tercianas, cuartanas, y toda clase de calenturas por fuertes y rebeldes que sean. El éxito alcanzado de curaciones sin que reaparezcan es la mejor garantía. Caja 4 pesetas.

Se entregará GRATIS una caja de nuestras pildoras febrífugas á los señores médicos que lo soliciten del autor.

FARMACIA «BOSCH», MANACOR

De venta en Palma: Farmacia de don Juan Valenzuela, Centro Farmacéutico y principales farmacias.

"La Central,"

Sombrerería de

Juan Gual

En este establecimiento se encontrarán sombreros de todas clases á los siguientes precios:

Sombreros de fieltro de 2 á 12 pesetas; sombreros para sacerdote de 8 á 25 id; hongos de 6 á 12 id; gorras de 1 á 4 pesetas.

PLAZA DEL CONDE DE SALIENT, 2

Manacor

Cocina "LA ECONÓMICA,"

Son las mejores por ser las más cómodas, las que consumen menos y las mas baratas.

Se hallan de venta en la cerrajería de

Francisco Vadell Ramonell

Plaza de la Iglesia número 6

Mallorca Manacor

Esta casa ofrece además tuberías de todas clases, con gran rebaja de precios.

Ventas al contado y á plazos.

Juan Ticoulat

Cirujano Dentista

Estará en Manacor todos los domingos

Plaza de Weyler 2, piso 2.º

En Palma, Calle Colon, 64 pral.

Horas de consulta: de 7 á 1 y de 2 á 4

Disponible